Lietas arhīva Nr. A42-01834-20/15
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:1106.A420183420.3.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020. gada 6. novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Patmalniece,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par Salaspils novada domes 2020. gada 26. marta lēmuma (protokols Nr. 8, 32.§) atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /pers. C/ ir nekustamā īpašuma /adrese A/, Salaspils novadā (kadastra apzīmējums /numurs A/; turpmāk – dzīvokļa īpašums) īpašniece.

Ar Salaspils novada domes (turpmāk – dome) 2020. gada 12. februāra maksāšanas paziņojumu Nr. 20-8269 par nekustamā īpašuma nodokli 2020. gadam (turpmāk – maksāšanas paziņojums) pieteicējai paziņots nekustamā īpašuma nodokļa aprēķins 1,5 % apmērā no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības – 184,12 *euro* apmērā.

[2] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, ar domes 2020. gada 26. marta lēmumu (protokols Nr. 8, 32.§) (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) maksāšanas paziņojums atstāts negrozīts. Lēmumā norādīts, ka 2020. gada 1. janvārī dzīvokļa īpašumā neviena persona nebija deklarējusi savu dzīvesvietu. Līdz ar to, ievērojot Salaspils novada domes 2017. gada 12. oktobra saistošo noteikumu Nr. 31/2017 „Par nekustamā īpašuma nodokli Salaspils novadā" (apstiprināti ar Salaspils novada domes 2017. gada 12. oktobra lēmumu (prot. Nr. 24, 2.§; turpmāk – Saistošie noteikumi) 2.1. punktu, dzīvokļa īpašuma sastāvā esošajai ēkas daļai piemērota 1,5 % nodokļa likme.

Apstāklis, ka maksāšanas paziņojums nesatur informāciju par Saistošajiem noteikumiem, uz kuriem pamatojoties piemērota 1,5 % likme, nav būtisks, jo maksāšanas paziņojums satur informāciju par piemērojamām nekustamā īpašuma nodokļa likmēm un atsauci uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normām.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2020. gada 14. maijā saņemts pieteicējas pieteikums par Salaspils novada domes 2020. gada 26. marta lēmuma (protokols Nr. 8, 32.§) atcelšanu, kurā kopsakarā ar apstrīdēšanas iesniegumā minēto, norādīts turpmākais.

[3.1] Domei, izdodot Saistošos noteikumus, bija pienākums pieteicēju un citus nekustamā īpašuma nodokļa maksātājus informēt par tiem pienācīgā un sasniedzamā veidā. Tas, ka Saistošie noteikumi publicēti mājas lapā, nenozīmē, ka paziņošanas princips ir ticis veiksmīgi un pilnvērtīgi īstenots, jo likums neuzliek par pienākumu personai iegādāties un izmantot interneta pakalpojumus, kā arī ievērot konkrētu mājas lapu apmeklēšanas obligātumu, periodiskumu vai regularitāti.

[3.2] Saistošo noteikumu 2. daļas 2. punkta 2.1., 2.2. apakšpunkti un 3. punkts ir prettiesiski, jo tie uzspiež un pieļauj deklarēt konkrētajā adresē jebkuru personu īsā laika sprīdī pat tad, ja tā tur nedzīvo. Minētais veicina fiktīvu deklarēšanos un kropļo deklarēšanas jēdzienu un būtību. Vienlaikus ir pārkāptas personas tiesības uz brīvu sava īpašuma pārvaldīšanu pēc saviem ieskatiem.

[3.3] Maksāšanas paziņojums nesatur informāciju par Saistošajiem noteikumiem, uz kuru pamata piemērota 1,5 % likme.

[4] Dome paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka tas ir nepamatots un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[4.1] Kārtību, kādā stājas spēkā pašvaldību saistošie noteikumi, nosaka likuma „Par pašvaldībām" 45. pants. Ievērojot minēto kārtību, Saistošie noteikumi publicēti pašvaldības bezmaksas izdevumā „Salaspils Vēstis" 2017. gada 20. oktobra numurā.

[4.2] Bezmaksas izdevums „Salaspils Vēstis" ir pieejams dažādās Salaspils novada vietās – domes ēkā, veikalos, veselības centrā, aptiekā un pašvaldības iestādēs. Tāpat visi domes izdotie saistošie noteikumi ir atrodami domes mājas lapā, tos klasificējot gan pēc nozaru principa, gan izdošanas gadiem.

[4.3] Pašvaldība neuzliek par pienākumu deklarēt savu dzīvesvietu visos personai piederošos īpašumos. Tā ir personas izvēle, kurā no saviem īpašumiem dzīvot un attiecīgi deklarēt to kā savu dzīvesvietu un par kuru īpašumu, ja tajā nedzīvo neviena persona, maksāt nekustamā īpašuma nodokli 1,5 % apmērā no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības.

[5] Administratīvajā rajona tiesā 2020. gada 4. jūnijā saņemti pieteicējas papildu paskaidrojumi. Paskaidrojumos pieteicēja pēc savas būtības atkārto pieteikumā un apstrīdēšanas iesniegumā minēto, papildus norādot, ka pieteicējai nebija pieejams attiecīgais laikraksts, kurā publicēti Saistošie noteikumi. Vēl jo vairāk Salaspils novadā 2017. gadā bija 22 423 iedzīvotāji, savukārt laikraksts „Salaspils Vēstis" tiek tiražēts vien 7000 eksemplāros.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo daļu lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes.

Motīvu daļa

[7] Tiesa konstatē, ka lietā pēc būtības nepastāv strīds, ka pieteicējai piederošajā dzīvokļa īpašumā nav deklarēta neviena persona, kas ir pamats paaugstinātas nekustamā īpašuma nodokļa likmes piemērošanai atbilstoši Saistošajiem noteikumiem. Pieteicējas centrālais iebildums ir saistīts ar pašvaldības pienākumu informēt pieteicēju par Saistošajiem noteikumiem, kas paredz paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi. Vienlaikus pieteicēja norāda uz piemērojamo tiesību normu, proti, Saistošo noteikumu, ar kuriem noteikta 1,5 % likme nekustamajam īpašumam, kurā dzīvesvietu nav deklarējusi neviena persona, (saistošo noteikumu 2.1. punkts) prettiesiskumu.

[8] Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1. panta pirmo daļu ar nekustamā īpašuma nodokli apliek ķermeniskas lietas, kuras atrodas Latvijas Republikas teritorijā un kuras nevar pārvietot no vienas vietas uz otru, tās ārēji nebojājot, – zemi, ēkas, tai skaitā kadastra informācijas sistēmā reģistrētas, bet ekspluatācijā nenodotas ēkas, un inženierbūves.

Pašvaldības tiesības noteikt nekustamā īpašuma nodokļa apmēru izriet no likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3. panta pirmās daļas, kas noteic, ka nekustamā īpašuma nodokļa likmi vai likmes no 0,2 līdz 3 % no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības nosaka pašvaldība savos saistošajos noteikumos, kurus tā publicē līdz pirmstaksācijas gada 1. novembrim. Nekustamā īpašuma nodokļa likmi, kas pārsniedz 1,5 % no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības, pašvaldība nosaka tikai gadījumā, ja nekustamais īpašums netiek uzturēts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka pašvaldība ir tiesīga pēc saviem ieskatiem noteikt nodokļa likmes 0,2 līdz 1,5 % apmērā. Tādējādi pašvaldība, konkrētajā gadījumā izdodot Saistošos noteikumus likuma deleģējuma ietvaros, izmanto pašvaldībai piešķirto rīcības brīvību nodokļu politikas veidošanā savā administratīvajā teritorijā atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3. panta pirmās daļas nosacījumiem.

[9] Veidu, kādā pašvaldībai ir pienākums informēt sabiedrību par pašvaldības saistošajiem noteikumiem, nosaka likuma „Par pašvaldībām" 45. pants.

Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 45. panta piekto, sesto un septīto daļu novada domes saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu publicē oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" vai vietējā laikrakstā, vai bezmaksas izdevumā. Saistošie noteikumi stājas spēkā nākamajā dienā pēc to publicēšanas šā panta piektajā daļā noteiktajā kārtībā, ja tajos nav noteikts cits spēkā stāšanās termiņš. Pašvaldības saistošos noteikumus pēc to stāšanās spēkā publicē pašvaldības mājaslapā internetā. Novada domes saistošo noteikumu pieejamību nodrošina arī novada domes ēkā un pagasta vai pilsētas pārvaldēs.

Tiesa konstatē, ka Saistošie noteikumi publicēti izdevumā „Salaspils Vēstis" 2017. gada 20. oktobrī un stājās spēkā 2018. gada 1. janvārī. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija nav izteikusi iebildumus par pieņemto saistošo noteikumu tiesiskumu.

Ievērojot minēto, tiesa norāda, ka tiesību normas neparedz pašvaldības saistošo noteikumu, kas pieņemti likuma „Par pašvaldībām" noteiktajā kārtībā paziņošanu individuāli katrai personai. Ievērojot, ka dome Saistošos noteikumus ir publicējusi likumā noteiktajā kārtībā, nodrošinot to pieejamību arī novada domes ēkā drukātā formā, spēkā esošie saistošie noteikumi ir saistoši jebkurai fiziskajai un juridiskajai personai attiecīgajā administratīvajā teritorijā (*likuma „Par pašvaldībām" 45. panta pirmā daļa*) un persona nevar aizbildināties ar spēkā esošo tiesību normu nezināšanu.

[10] Tāpat nav pamatots pieteicējas arguments, ka dome, izdodot saistošos noteikumus, ir ierobežojusi pieteicēja tiesības izvēlēties dzīves vietu. Tiesa norāda, ka saistošie noteikumi nenosaka pienākumu deklarēt dzīvesvietu kādā konkrētā nekustamā īpašumā, bet nosaka atšķirīgas nekustamā īpašuma nodokļa likmes. Piemērojot nekustamā īpašuma nodokļa likmi 1,5 % apmērā no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības, dome ir rīkojusies atbilstoši saistošo noteikumu 2.1. apakšpunktam.

[11] Pieteicēja norāda, ka maksāšanas paziņojumā nav ietverts izsmeļošs piemēroto tiesību normu uzskaitījums, proti, nav norādīta Saistošo noteikumu norma, uz kuras pamata piemērota paaugstināta nekustamā īpašuma nodokļa likme.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 67. panta pirmās daļas 6. punktam administratīvajā aktā ir jānorāda atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums (norādot arī normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu).

Tiesa konstatē, ka sākotnējais lēmums ir pamatots ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1., 2. un 3. pantu (neprecizējot pantu daļas, punktus vai apakšpunktus), savukārt, pārsūdzētajā lēmumā ir precizēts iepriekš minēto tiesību normu uzskaitījums, papildus tām ietverot norādi arī uz Saistošo noteikumu 2. punktu un 2.1. apakšpunktu.

Kā atzinis Senāts, zemākas iestādes lēmuma apstrīdēšanas jēga ir kontroles pār tā tiesiskumu veikšana pašas iestādes ietvaros. Augstāka iestāde var novērst kļūdas, ja tādas konstatē. Tiesa, veicot kontroli, pārbauda administratīvā akta tā galīgajā noformējumā, proti, iestādes lēmuma, tiesiskumu. Ja administratīvais akts tiek pārsūdzēts, tiesai parasti jāvērtē iestādes procesa pēdējā – apstrīdēšanas – stadijā pieņemtais lēmums. Tikai gadījumā, ja šis lēmums neietver visu tiesisko attiecību analīzi, bet tikai daļu, tiesai jāvērtē arī sākotnējā lēmumā ietvertais pamatojums. Tomēr visās administratīvā procesa stadijās pieņemto lēmumu kopums uzskatāms par vienu administratīvo aktu, par noteicošo uzskatot augstākā iestādē pieņemto formulējumu. (*sk. Briede J. 81. panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga : Tiesu namu aģentūra, 2013, 809.-810.lpp.*).

Tā kā izskatāmajā gadījumā pārsūdzētais lēmums, kas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 81. panta piektajai daļai ir uzskatāms par sākotnējā lēmuma – maksāšanas paziņojuma – galīgo noformējumu, ietver visu tiesību normu uzskaitījumu, tiesai nav pamata vērtēt sākotnējā lēmumā pieļautās neprecizitātes un tās neietekmē lēmuma tiesiskumu.

[12] Tiesa, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, nevērtēs pārējos lietas materiālos ietvertos apsvērumus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

[13] Ņemot vērā spriedumā konstatēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251. panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. C/ pieteikumu par Salaspils novada domes 2020. gada 26. marta lēmuma (protokols Nr. 8, 32.§) atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Patmalniece